

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 mai 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte
judecători

Ursache Petru
Toma Nadejda
Nicolaev Ghenadie

examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, declarate de avocatul Barbaroș Alexei în numele inculpatului Babiac Rodion Anatolii și de partea vătămată Molodoi Oleg, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 ianuarie 2015, în cauza penală în privința lui

Babiac Rodion Anatolii, născut la 16.09.1987, originar și domiciliat în satul Tîrnova, r-nul Dodușeni.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. Prima instanță: 20.11.2013 – 13.05.2014,*
- 2. Instanța de apel: 06.06.2014 – 21.01.2015,*
- 3. Instanța de recurs: 01.03.2015 – 20.05.2015.*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Dondușeni din 13 mai 2014, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, Babiac Rodion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal la 5 (cinci) ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 5 (cinci) ani.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Molodoi O. în sumă de 4000 lei a fost încetată în baza cererii înaintate de Molodoi O. pe motivul restituirii prejudiciului.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că, Babiac R., în după amiaza zilei de 21.06.2012, în jurul orelor 16.30, acționînd prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu cunoscutul său, Crețu N. (condamnat prin sentința Judecătoriei Dondușeni din 20.11.2012), urmărind scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, pe drumul de prundiș dintre satele Tîrnova și Țaul raionul Dondușeni, l-a oprit pe Molodoi O., care se deplasa în calitate de pasager, cu ajutorul unei motociclete fără

numere de înmatriculare, de culoare albastră, condusă de Babiac R., și amenințându-l cu aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătate, în acest scop fiind executată o împușcătură dintr-un pistol confecționat în condiții casnice, a sustras din avutul celui din urmă mijlocul de transport anterior specificat. Astfel, părții vătămate i-a fost cauzată o daună materială în valoare totală de 4000 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Babiac R. să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal și în conformitate cu art. 364/1 Cod de procedură penală, să-i fie stabilită pedeapsă de 6 (șase) ani închisoare cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a invocat blândețea pedepsei penale, considerând că instanța de fond incorect a aplicat criteriile de individualizare a pedepsei penale prin aplicarea neîntemeiată a prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece nu a ținut cont în deplină măsură de persoana inculpatului, care are antecedente penale stinse, anterior a mai săvârșit infracțiuni, fiind atras la răspundere penală, însă nu a făcut careva concluzii pentru corectare și reeducare, continuând să săvârșească infracțiuni.

Totodată, a menționat că infracțiunea imputată inculpatului se califică ca infracțiune gravă, care atrage după sine și anumite consecințe juridice.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 ianuarie 2015 a fost admis apelul declarat de procuror, casată parțial sentința Judecătorei Dondușeni din 13 mai 2014, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Babiac R. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal și stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În rest celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, judecarea cauzei în instanța de fond a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în corespundere cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, probele fiind apreciate corect prin prisma art.101 Cod de procedură penală, însă la aplicarea pedepsei instanța n-a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 7, 61, 75 Cod penal și, în consecință, neîntemeiat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, deoarece nu s-au constatat circumstanțe ce justifică suspendarea condiționată a executării pedepsei și nu există temei legal pentru ca inculpatul să beneficieze de posibilitatea corectării și reeducării în condiții non-privative de libertate.

De asemenea, instanța de apel a indicat că instanța de fond n-a motivat soluția privind dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpatului, deoarece partea descriptivă a sentinței nu cuprinde considerentele acesteia privind aplicarea art. 90 Cod penal.

Totodată, instanța de apel a menționat că, contrar practicii judiciare stabilite în cauzele penale judecate pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, instanța de fond a reținut ca circumstanță atenuantă – recunoașterea vinovăției de către inculpat, deoarece anume recunoașterea vinovăției atrage incidența procedurii simplificate, iar aceleași situații de drept ar însemna acordarea unei duble valențe juridice. Astfel, această circumstanță atenuantă nu a fost reținută și a fost exclusă de către instanța de apel.

La stabilirea pedepsei inculpatului Babiac R., instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria celor grave, de împrejurările în care a fost comisă fapta și consecințele acesteia, de persoana celui vinovat, care nu este la prima abatere, se caracterizează negativ, s-a eschivat de la urmarea penală, însă a recunoscut vina în instanța de judecată, solicitând judecarea cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, căința sinceră de cele săvârșite, de lipsa circumstanțelor agravante, de consecințele infracțiunii, de comportamentul inculpatului după comiterea infracțiunii, care a recuperat prejudiciul cauzat părții vătămate.

Totodată, instanța de apel a menționat și faptul că, pentru aceiași faptă infracțională al doilea coparticipant, Crețu Nicolae a fost condamnat prin sentința Judecătorei Dondușeni din 20.11.2012 în baza art. 188 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Sentința dată a fost menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06.02.2013.

Reieșind din cele menționate supra, instanța de apel a considerat că corectarea și reeducarea inculpatului nu este posibilă fără stabilirea unei pedepse penale, sub formă de închisoare, în limitele prevăzute de lege pentru infracțiunea comisă, reieșind din prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, considerând că nu s-au constatat temeiuri pentru aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de avocatul Barbaroș A. în numele inculpatului Babiac R. și de partea vătămată Molodoi O.

6.1. În motivarea recursului avocatul Barbaroș A. în numele inculpatului Babiac R. invocă temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) și pct. 10) Cod de procedură penală.

În opinia recurentului, instanța de apel i-a agravat situația inculpatului în mod neîntemeiat, deoarece a reținut ca circumstanță agravantă – săvârșirea infracțiunii de o persoană, care anterior a mai săvârșit infracțiuni, circumstanță ce nu a fost indicată în rechizitoriu, astfel, depășind limitele învinuirii, ignorând prevederile art. 111 alin. (1) lit. c), e) Cod penal, potrivit căreia persoana se consideră ca neavând antecedente penale, dacă ele sunt stinse.

La fel, recurentul menționează, că de către instanța de apel a fost exclusă neîntemeiat și ilegal circumstanța atenuantă – recunoașterea vinovăției de către inculpat.

Totodată, în opinia recurentului, instanța de apel a ignorat și atitudinea părții vătămate Molodoi O., care a declarat că nu are pretenții față de inculpatul Babiac R. și solicită să nu fie pedepsit aspru.

Consideră, că instanța de fond în mod legal și întemeiat i-a stabilit inculpatului Babiac R. o pedeapsă neprivativă de libertate cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, ținând cont de circumstanțele cauzei, de persoana inculpatului, care pe parcursul urmăririi penale și în instanța de judecată a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, încheind acordul de recunoaștere a vinovăției, se caracterizează pozitiv, este încadrat neoficial în câmpul muncii.

6.2. În motivarea recursului partea vătămată Molodoi O. indică asupra faptului, că nu este de acord cu hotărîrea instanței de apel, care i-a aplicat inculpatului o pedeapsă prea aspră, și care a luat în considerație solicitările lui de a nu-l pedepsi aspru pe inculpatul Babiac R., deoarece acesta a recunoscut vina sa în cele săvârșite, a recuperat prejudiciul material, și-a cerut scuze pentru acțiunile săvârșite.

Solicită, casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței primei instanțe, prin care inculpatul Babiac R. nu a fost pedepsit aspru.

7. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de avocat, solicitînd respingerea acestuia, cu menținerea hotărîrii atacate ca fiind legală și întemeiată.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

8.1. Din textul recursului declarat, se constată că recurentul, în drept, își întemeiază recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Dispoziția art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, la care se referă recurentul prevede expres și limitativ patru temeiuri în baza cărora pot fi supuse recursului hotărîrile instanței de apel:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;
- hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;
- motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărîrii sau acesta este expus neclar;
- instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția.

Sub acest aspect, Colegiul penal constată că în recursul înaintat de apărătorul inculpatului, nu se face trimitere la vreun temei concret pentru declararea recursului din cele patru prevăzute exhaustiv de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, însă recurentul în argumentarea cererii își exprimă dezacordul cu stabilirea pedepsei de către instanța de apel, sub formă de închisoare cu excluderea art. 90 Cod penal, aplicat de prima instanță, fără a reflecta în ce constă problema de drept de importanță generală ce persistă în cauză și care este eroarea

comisă de instanța de apel care ar duce la adoptarea soluției de casare a hotărîrii atacate prin prisma art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul constată că în recursul declarat este motivată în exclusivitate numai chestiunea privind individualizarea pedepsei.

Prin urmare, cu referire la pretinsa încălcare admisă de instanța de apel prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal menționează că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la adoptarea soluției expuse în pct. 5 din prezenta decizie.

8.2. Referitor la temeiul de drept invocat de către recurent prevăzut în art. 427 alin. (1) pct.10) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel dacă s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Categoria și termenul (limita) de pedeapsă ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76 – 77 Cod penal, precum și, efectele acestora prevăzute în art. 78 Cod penal.

Colegiul reiterează faptul că, judecarea cauzei penale a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate și cu respectarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, și potrivit pct. (8) al acestui articol, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Reieșind din prevederile legale enunțate, precum și din conținutul hotărîrii atacate, instanța de recurs consideră că, instanța de apel corect a stabilit pedeapsa inculpatului, și anume, privativă de libertate, ținând cont de criteriile generale de

individualizare a pedepsei, motivându-și soluția în acest sens, indicată în pct. 5 al prezentei decizii.

Totodată, Colegiul penal reține că instanța de apel corect a ajuns la concluzia că instanța de fond neîntemeiat i-a stabilit inculpatului Babiac R. pedeapsa cu suspendarea condiționată a executării acesteia, deoarece partea descriptivă a sentinței nu cuprinde motivele acesteia privind aplicarea art. 90 Cod penal.

La fel, instanța de recurs consideră că instanța de apel corect a exclus circumstanța atenuantă – recunoașterea vinovăției de către inculpat, de care s-a ținut cont de către instanța de fond la aplicarea pedepsei, deoarece o asemenea soluție contravine practicii judiciare stabilite în cauzele penale judecate pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, care stipulează că recunoașterea vinovăției, care atrage incidența procedurii simplificate, nu poate fi valorificată ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) Cod penal, deoarece aceasta ar însemna că aceleași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică.

Referitor la argumentul recurentului, precum că instanța de apel i-a agravat situația inculpatului Babiac R., considerînd ca circumstanță agravantă – săvîrșirea infracțiunii de o persoană, care anterior a mai săvîrșit infracțiuni, Colegiul penal îl consideră neîntemeiat, deoarece instanța de apel în motivarea soluției a indicat că: *„La aplicarea pedepsei inculpatului Babiac Rodion Colegiul penal ține seama de caracterul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, de persoana inculpatului, de circumstanțele atenuante, de lipsa circumstanțelor agravante...”* (f. d. 151, Vol. II).

8.3. În ce privește recursul declarat de către partea vătămată Molodoi O., Colegiul penal menționează că potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.*

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Prevederile legale cu privire la termenul de recurs au un caracter imperativ, deoarece recursul declarat după expirarea termenului se consideră tardiv și nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual, dat fiind faptul că legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Unul dintre scopurile legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, însă acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene peremptorii.

În acest sens art. 230 al. (2) Cod de procedură penală impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din

exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală și practica judiciară stabilită, la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfîrșească într-o zi nelucrătoare. La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Din materialele dosarului se constată că, la 21 ianuarie 2015 instanța de apel a pronunțat în ședința de judecată dispozitivul deciziei, în care s-a stabilit data și ora pronunțării hotărîrii motivate – 11 februarie 2015 ora 09.00, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 21 ianuarie 2015, la care au participat procurorul Dubăsari V., inculpatul Babiac R. și apărătorul acestuia, Guriev Iu. (f. d. 143;146, Vol. II). Astfel, se prezumă că partea vătămată Molodoi O. nu s-a prezentat în ședința menționată – 21 ianuarie 2015, fiind legal citat despre data și ora amînării judecării cauzei în apel contra semnătură (f. d. 138, Vol. II). De asemenea, nu s-a prezentat nici în ședința de judecată din 11 februarie 2015, la pronunțarea deciziei motivate (f. d. 144, Vol. II).

Potrivit art. 338 alin. (4) Cod de procedură penală, copia de pe hotărîrea motivată se înmînează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărîrea motivată.

Colegiul penal conchide că instanța de apel a respectat prevederile articolul sus citat, fiind expediată la data de 12 februarie 2015 cu numărul de ieșire 3244, copia de pe decizia motivată în adresa părții vătămate Molodoi O.: r-nul Dondușeni, s. Tîrnova (f. d. 154, Vol. II).

Reieșind din prevederile legale enunțate mai sus, termenul de declarare a recursului ordinar de către partea vătămată Molodoi O. expira la data de 16 martie 2015, însă potrivit materialelor dosarului inculpatul a depus recursul ordinar împotriva deciziei instanței de apel la 18 aprilie 2015, expediind prin intermediul oficiului poștal, fiind înregistrat la data de 22 aprilie 2015 cu numărul de intrare 992, fapt confirmat prin ștampila Curții Supreme de Justiție aplicată pe suportul de hîrtie a recursului (f. d. 171, 172, Vol. II)

În conformitate cu prevederile legale și ținînd cont de circumstanțele de fapt stabilite Colegiul penal consideră că recursul ordinar declarat de partea vătămată Molodoi O. este depus peste termenul legal, prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, fiind depus după expirarea a 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Instanța de recurs conchide că, temeiurile invocate de recurent - avocatul Barbaroș A. în numele inculpatului Babiac R., prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) și pct. 10) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului. Astfel de erori de drept în speța examinată nu s-a comis, prin urmare, hotărîrea atacată este legală și întemeiată.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.

414-419 Cod de procedură penală, de aceea recursul ordinar declarat de avocatul Barbaroș Al. în numele inculpatului Babiac R., se declară inadmisibil, iar recursul declarat de partea vătămată Molodoi O., ca declarat peste termen.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare, declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 ianuarie 2015, de avocatul Barbaroș Alexei în numele inculpatului Babiac Rodion Anatolii, ca fiind vădit neîntemeiat, iar a părții vătămate Molodoi Oleg, ca declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la 01 iulie 2015.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie